EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 29.3.2021
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

Uredba Sveta (EU) 2020/672 (v nadaljnjem besedilu: uredba o instrumentu SURE) določa pravni okvir za zagotavljanje finančne pomoči Unije državam članicam, ki se zaradi izbruha COVID-19 soočajo z resnimi gospodarskimi motnjami ali jih takšne motnje resno ogrožajo. Podpora v okviru instrumenta SURE je v prvi vrsti namenjena financiranju shem skrajšanega delovnega časa ali podobnih ukrepov za zaščito zaposlenih in samozaposlenih, da se tako zmanjša obseg brezposelnosti in izgube dohodka, poleg tega pa tudi financiranju nekaterih ukrepov, povezanih z zdravjem, zlasti na delovnem mestu.

Svet je 25. septembra 2020 odobril finančno pomoč Litvi, da bi lahko ta dopolnila svoja nacionalna prizadevanja za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice izbruha za delavce in samozaposlene.

Litva je 11. marca 2021 zaprosila za dodatno finančno pomoč Unije na podlagi uredbe o instrumentu SURE.

Komisija se je v skladu s členom 6(2) uredbe o instrumentu SURE posvetovala z litovskimi organi, da bi preverila nenadno in močno povečanje dejanskih in načrtovanih odhodkov, ki ga je povzročila pandemija COVID-19, neposredno povezano z ukrepi na področju trga dela. Povečani odhodki, v zvezi s katerimi je zaprošena dodatna finančna pomoč, se natančneje nanašajo na obstoječe ukrepe iz Izvedbenega sklepa Sveta (EU) 2020/1350:

(a) shema za plačilo subvencij delodajalcem za kritje ocenjenih plač za vsako zaposleno osebo, ki se sooča z obdobjem brez dela. Delodajalec je lahko pred 1. januarjem 2021 izbiral med subvencijami za kritje 70 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače, ali 90 % plače (100 % v primeru zaposlenih, starih 60 let in več) do višine minimalne plače. Od 1. januarja 2021 lahko delodajalec prejme subvencije za kritje 100 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače. Delodajalci, ki so sodelovali v shemi, morajo vsaj 50 % zaposlenih obdržati še najmanj tri mesece po prenehanju izplačevanja subvencije;

(b) shema za plačilo subvencij za delavce, ki se vrnejo po obdobju brez dela, in sicer do šest mesecev po vrnitvi na delo. Ob upoštevanju zgornje meje minimalne plače ali dvakratnika minimalne plače glede na gospodarsko dejavnost, ki jo izvaja delodajalec, lahko znesek subvencij, izplačan v prvem in drugem mesecu po vrnitvi, znaša do 100 % plače zaposlenega, v tretjem in četrtem mesecu 50 % ter v petem in šestem mesecu 30 %. Za navedene subvencije se lahko šteje, da so podobne shemam skrajšanega delovnega časa iz Uredbe (EU) 2020/672, saj je njihov namen zagotoviti dohodkovno podporo zaposlenim in ohraniti obstoječa delovna razmerja;

(c) nadomestila za samozaposlene, vključno s samozaposlenimi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo na kmetijskem gospodarstvu ali kmetiji z najmanj štirimi enotami ekonomske velikosti. V letu 2020 je nadomestilo znašalo 257 EUR in se je izplačevalo v času karantene in izrednih razmer ter naslednjih dveh mesecih. V letu 2021 nadomestilo znaša 260 EUR in se izplačuje v času karantene in izrednih razmer ter naslednjem mesecu. Nadomestila za samozaposlene se lahko štejejo za ukrep, podoben shemam skrajšanega delovnega časa iz Uredbe (EU) 2020/672, saj je njihov

namen zaščititi samozaposlene ali podobne kategorije delavcev pred zmanjšanjem ali izgubo dohodka.

Litva je Komisiji predložila ustrezne informacije.

Komisija glede na razpoložljiva dejstva predlaga Svetu, da sprejme izvedbeni sklep o odobritvi finančne pomoči Litvi v skladu z uredbo o instrumentu SURE v podporo zgoraj navedenim ukrepom.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Ta predlog je v celoti skladen z Uredbo Sveta (EU) 2020/672, na podlagi katere je predložen.

Predlog dopolnjuje drug instrument prava Unije za zagotavljanje podpore državam članicam v izrednih razmerah, in sicer Uredbo Sveta (ES) št. 2012/2002 z dne 11. novembra 2002 o ustanovitvi Solidarnostnega sklada Evropske unije (Uredba (ES) št. 2012/2002). Uredba (EU) 2020/461 Evropskega parlamenta in Sveta, ki spreminja navedeni instrument, da bi se razširilo njegovo področje uporabe na izredne razmere večjih razsežnosti v javnem zdravju in opredelile posebne dejavnosti, upravičene do financiranja, je bila sprejeta 30. marca.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Predlog je del sklopa ukrepov, pripravljenih v odziv na trenutno pandemijo COVID-19, kot je „naložbena pobuda v odziv na koronavirus“, in dopolnjuje druge instrumente, ki podpirajo zaposlovanje, kot sta Evropski socialni sklad in Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI)/InvestEU. Z uporabo izposojanja in posojanja za podporo državam članicam v tem konkretnem primeru izbruha COVID-19 bi ta predlog zagotavljal drugo raven zaščite za financiranje shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov, s čimer bi pomagal ohranjati delovna mesta ter s tem zaščititi zaposlene in samozaposlene pred tveganjem brezposelnosti.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

- **Pravna podlaga**

Pravna podlaga za ta instrument je Uredba Sveta (EU) 2020/672.

- **Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)**

Predlog je odziv na prošnjo države članice in odraža evropsko solidarnost z zagotavljanjem finančne pomoči Unije v obliki začasnih posojil državi članici, ki jo je prizadel izbruh COVID-19. Takšna finančna pomoč kot druga raven zaščite začasno podpira povečane javnofinančne odhodke držav članic za sheme skrajšanega delovnega časa in podobne ukrepe ter jim pomaga ščititi delovna mesta in s tem zaposlene in samozaposlene pred tveganjem brezposelnosti in izgube dohodka.

Podpora bo pomagala prizadetemu prebivalstvu in pripomogla k blažitvi neposrednih družbenih in gospodarskih posledic krize COVID-19.

- **Sorazmernost**

Predlog upošteva načelo sorazmernosti. Ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev instrumenta.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Posvetovanja z deležniki**

Zaradi nujne čimprejšnje priprave predloga, da bi ga Svet lahko pravočasno sprejel, posvetovanja z deležniki ni bilo mogoče izvesti.

- **Ocena učinka**

Zaradi nujnosti priprave predloga ocena učinka ni bila izvedena.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Komisija bi morala imeti možnost najema posojil na finančnih trgih z namenom nadaljnjega posojanja državi članici, ki zaprosi za finančno pomoč v okviru instrumenta SURE.

Poleg jamstev, ki jih dajo države članice, okvir vključuje tudi druge zaščitne ukrepe za zagotavljanje finančne trdnosti sheme, in sicer:

- strog in konservativen pristop k finančnemu upravljanju,
- oblikovanje posojilnega portfelja, ki omejuje tveganje koncentracije, letno izpostavljenost in čezmerno izpostavljenost do posameznih držav članic, hkrati pa zagotavlja, da se državam članicam, ki najbolj potrebujejo pomoč, lahko zagotovijo zadostna sredstva, ter
- možnosti obnovitve dolga.

2021/0087 (NLE)

Predlog

IZVEDBENI SKLEP SVETA

o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19[1] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Po prošnji Litve z dne 7. avgusta 2020 je Svet 25. septembra 2020 odobril finančno pomoč Litvi v obliki posojila v višini največ 602 310 000 EUR z največjo povprečno zapadlostjo 15 let, da bi lahko slednja dopolnila svoja nacionalna prizadevanja za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice izbruha za delavce in samozaposlene.

(2) Posojilo je bilo namenjeno financiranju shem skrajšanega delovnega časa in podobnih ukrepov, ki jih je sprejela Litva, kot so navedeni v Izvedbenem sklepu Sveta (EU) 2020/1350[2].

(3) Zaradi izbruha COVID-19 je še naprej imobiliziran znaten del delovne sile v Litvi. To je ponovno privedlo do nenadnega in močnega povečanja javnofinančnih odhodkov Litve v zvezi z ukrepi iz člena 3(a) in (b) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350.

(4) Izbruh COVID-19 in izredni ukrepi, ki jih je Litva v letih 2020 in 2021 uvedla za zajezitev izbruha ter njegovih socialno-ekonomskih učinkov in učinkov, povezanih z zdravjem, so imeli in imajo še vedno zelo močan vpliv na javne finance. Glede na napoved Komisije iz jeseni 2020 naj bi primanjkljaj in dolg sektorja država Litve do konca leta 2020 znašala 8,4 % oziroma 47,2 % bruto domačega proizvoda (BDP). V letu 2021 naj bi po napovedih primanjkljaj in dolg sektorja država Litve znašala 6,0 % oziroma 50,7 % BDP. Glede na vmesno napoved Komisije iz zime 2021 naj bi se BDP Litve v letu 2021 povečal za 2,2 %.

(5) Litva je 11. marca 2021 zaprosila za dodatno finančno pomoč Unije v višini 354 950 000 EUR, da bi še naprej dopolnjevala svoja nacionalna prizadevanja za obravnavanje učinka izbruha COVID-19 in za odziv na socialno-ekonomske posledice

[1] UL L 159, 20.5.2020, str. 1.

[2] Izvedbeni sklep Sveta (EU) 2020/1350 z dne 25. septembra 2020 o odobritvi začasne podpore Republiki Litvi na podlagi Uredbe (EU) 2020/672 za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah po izbruhu COVID-19 (UL L 314, 29.9.2020, str. 35).

izbruha za delavce in samozaposlene v letih 2020 in 2021. Prošnja se zlasti nanaša na ukrepe iz uvodnih izjav 6 do 8.

(6) Z „Zakonom o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020[3], navedenim v členu 3(a) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, je Litva v podporo v času karantene in izrednih razmer uvedla shemo za plačilo subvencij delodajalcem za kritje ocenjenih plač za vsako zaposleno osebo, ki se je soočala z obdobjem brez dela. Delodajalec je lahko pred 1. januarjem 2021 izbiral med subvencijami za kritje 70 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače, ali 90 % plače (100 % v primeru zaposlenih, starih 60 let in več) do višine minimalne plače. Od 1. januarja 2021 lahko delodajalec prejme subvencije za kritje 100 % plače, do največ 1,5-kratnika minimalne plače. Delodajalci, ki so sodelovali v shemi, morajo vsaj 50 % zaposlenih obdržati še najmanj tri mesece po prenehanju izplačevanja subvencije.

(7) Na podlagi „Zakona o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020, navedenega v členu 3(a) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, so se subvencije izplačevale tudi delavcem, ki so se vrnili po obdobju brez dela[4], in sicer do šest mesecev po vrnitvi na delo. Ob upoštevanju zgornje meje minimalne plače ali dvakratnika minimalne plače glede na gospodarsko dejavnost, ki jo izvaja delodajalec, lahko znesek subvencij, izplačan v prvem in drugem mesecu po vrnitvi, znaša do 100 % plače zaposlenega, v tretjem in četrtem mesecu 50 % ter v petem in šestem mesecu 30 %. Za navedene subvencije se lahko šteje, da so podobne shemam skrajšanega delovnega časa iz Uredbe (EU) 2020/672, saj je bil njihov namen zagotoviti dohodkovno podporo zaposlenim in ohraniti obstoječa delovna razmerja.

(8) Organi so uvedli tudi nadomestila za samozaposlene, vključno s samozaposlenimi, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo na kmetijskem gospodarstvu ali kmetiji z najmanj štirimi enotami ekonomske velikosti, kot so navedena v členu 3(b) Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350. Ta ukrep je bil spremenjen leta 2020[5]. V letu 2020 je nadomestilo znašalo 257 EUR in se je izplačevalo v času karantene in izrednih razmer ter naslednjih dveh mesecih. V letu 2021 nadomestilo znaša 260 EUR in se izplačuje v času karantene in izrednih razmer ter naslednjem mesecu. Nadomestila za samozaposlene se lahko štejejo za ukrep, podoben shemam skrajšanega delovnega časa iz Uredbe (EU) 2020/672, saj je njihov namen zaščititi samozaposlene ali podobne kategorije delavcev pred zmanjšanjem ali izgubo dohodka.

(9) Litva izpolnjuje pogoje, da lahko zaprosi za finančno pomoč iz člena 3 Uredbe (EU) 2020/672. Litva je Komisiji predložila ustrezne dokaze, da so se dejanski in načrtovani javnofinančni odhodki od 1. februarja 2020 povečali za 1 101 607 198 EUR zaradi nacionalnih ukrepov, sprejetih za obravnavanje socialno-ekonomskih učinkov izbruha COVID-19. To pomeni nenadno in močno povečanje, ker je povezano tudi s podaljšanjem obstoječih nacionalnih ukrepov, neposredno povezanih s shemo skrajšanega delovnega časa in podobnimi ukrepi, ki zajemajo znaten delež podjetij in delovne sile v Litvi. Litva je 144 347 198 EUR povečanih odhodkov financirala iz skladov Unije.

---

[3] Člen 41, del 2-1 „Zakona o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen z Zakonom št. XIII-2822 z dne 17. marca 2020, Zakonom št. XIII-2846 z dne 7. aprila 2020, Zakonom št. XIII-3005 z dne 4. junija 2020 in Zakonom št. XIV-131 z dne 23. decembra 2020.

[4] Člen 41, del 2-4 „Zakona o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen z Zakonom št. XIII-2822 z dne 7. maja 2020 in Zakonom št. XIII-3005 z dne 4. junija 2020.

[5] Člen 5-1 „Zakona o zaposlovanju št. XII-2470“ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen z Zakonom št. XIII-2822 z dne 17. marca 2020, Zakonom št. XIII-2846 z dne 7. aprila 2020, Zakonom št. XIII-2877 z dne 30. aprila 2020 in Zakonom št. XIV-35 z dne 3. decembra 2020.

(10) Komisija se je v skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2020/672 posvetovala z Litvo ter preverila nenadno in močno povečanje dejanskih in načrtovanih javnofinančnih odhodkov, neposredno povezano s shemami skrajšanega delovnega časa in podobnimi ukrepi, navedenimi v prošnji z dne 11. marca 2021.

(11) Zato bi bilo treba zagotoviti finančno pomoč za podporo Litvi pri obravnavanju socialno-ekonomskih učinkov resnih gospodarskih motenj, ki jih je povzročil izbruh COVID-19. Komisija bi morala sprejeti odločitve glede zapadlosti, obsega in sprostitve obrokov in tranš v tesnem sodelovanju z nacionalnimi organi.

(12) Litva in Komisija bi morali ta sklep upoštevati pri sporazumu o posojilu iz člena 8(2) Uredbe (EU) 2020/672.

(13) Ta sklep ne bi smel posegati v izid kakršnih koli postopkov v zvezi z izkrivljanjem delovanja notranjega trga, ki se lahko izvedejo, in sicer zlasti na podlagi členov 107 in 108 Pogodbe. Ne razveljavlja zahteve, da države članice Komisijo na podlagi člena 108 Pogodbe obvestijo o primerih morebitne državne pomoči.

(14) Litva bi morala Komisijo redno obveščati o izvrševanju načrtovanih javnofinančnih odhodkov, da bi Komisija lahko ocenila, v kolikšnem obsegu je Litva izvršila navedene odhodke.

(15) Odločitev o zagotovitvi finančne pomoči je bila sprejeta ob upoštevanju obstoječih in pričakovanih potreb Litve, pa tudi prošenj za finančno pomoč na podlagi Uredbe (EU) 2020/672, ki so jih že predložile ali jih nameravajo predložiti druge države članice, pri čemer se upoštevajo načela enake obravnave, solidarnosti, sorazmernosti in preglednosti –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Izvedbeni sklep (EU) 2020/1350 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Unija da Litvi na voljo posojilo v znesku največ 957 260 000 EUR. Povprečna zapadlost posojila ne presega 15 let.“;

(b) odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Prvi obrok se sprosti ob začetku veljavnosti sporazuma o posojilu iz člena 8(2) Uredbe (EU) 2020/672. Vsi nadaljnji obroki se sprostijo v skladu s pogoji takega sporazuma o posojilu ali so, kjer je smiselno, pogojeni z začetkom veljavnosti dodatka k navedenemu sporazumu ali spremembe sporazuma o posojilu med Litvo in Komisijo.“;

(2) člen 3 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 3*

Litva lahko financira naslednje ukrepe:

(a) subvencije plač med obdobjem brez dela, kot so določene v členu 41 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020;

(b) subvencije plač po obdobju brez dela, kot so določene v členu 41 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020;

(c) nadomestila za samozaposlene, kot so določena v členu 5-1 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020;

(d) nadomestila za samozaposlene, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, kot so določena v členu 5-2 ‚Zakona o zaposlovanju št. XII-2470‘ z dne 21. junija 2016, kot je bil spremenjen leta 2020.“;

(3) člen 4 se nadomesti z naslednjim:

„*Člen 4*

1. Litva do 30. marca 2021 in nato vsakih šest mesecev obvešča Komisijo o izvrševanju načrtovanih javnofinančnih odhodkov, dokler ti načrtovani javnofinančni odhodki niso v celoti izvršeni.

2. Če ukrepi iz člena 3 temeljijo na načrtovanih javnofinančnih odhodkih in zanje velja izvedbeni sklep o spremembi Izvedbenega sklepa (EU) 2020/1350, Litva v šestih mesecih od datuma sprejetja navedenega sklepa in nato vsakih šest mesecev Komisijo obvešča o izvrševanju načrtovanih javnofinančnih odhodkov, dokler ti načrtovani javnofinančni odhodki niso v celoti izvršeni.“

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Republiko Litvo.

V Bruslju,

Za Svet
Predsednik